Vraag nr. 1
van 26 september 2001
van de heer JOHAN DE ROO

Leercontracten – Opleidingsplaats

Met verwondering verneem ik dat de praktijkopleidingsplaats voor jongeren die een leercontract hebben – bijvoorbeeld een restaurant – in Vlaanderen moet gesitueerd zijn. Opleiding in Frankrijk, Nederland, Wallonië, ... is blijkbaar niet geoorloofd.

Men kan begrip opbrengen voor het feit dat het moeilijk is voor een leerling die een patroonsopleiding volgt in Brugge, om als werkplaats Amsterdam te kiezen. Daarentegen lijken grensgebieden zoals Noord-Frankrijk, Zeeuws-Vlaanderen en andere nuttig voor de leerling, maar misschien minder lonend voor het Vlaamse patronaat.

1. Is het de bedoeling met deze maatregel Vlaamse ondernemers te beschermen of te bevoordelen ?

2. Wat met het belang van de leerling uit het oogpunt van de vrije keuze ?

3. Past deze maatregel wel in het Europa van morgen ?

N.B. Deze vraag werd eveneens gesteld aan mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming.

Antwoord

1. Hierop kan ontkennend worden geantwoord. Aan de basis van deze regeling liggen zowel wettelijke als pedagogische overwegingen.

   Wettelijke redenen

   Reeds lange tijd geldt als voorwaarde voor de erkenning van leerovereenkomsten dat in het werkingsgebied van de Vlaamse Gemeenschap de leerovereenkomsten in het Nederlands dienen te verlopen in al hun bestanddelen, zoals onder meer de atelieropleiding en de lesvolging (zie vraag nr. 92 van 10 januari 1984 van de heer M. Capoen, Vlaamse Raad, Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 6 van 17 januari 1984, blz. 207). In dezelfde zin stelt de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) in verenigde kamers in haar advies van 23 april 1981 dat in het tweetalige gebied van Brussel-Hoofdstad leerovereenkomsten zowel in het Nederlands als in het Frans kunnen worden afgesloten, maar eens gekozen, deze integraal in dezelfde taal moeten verlopen (advies VCT van 23 april 1981, ongepubliceerd). In datzelfde advies stelt de Commissie dat de leerovereenkomst moet worden gelokaliseerd in de onderneming. Het gaat immers om een overeenkomst tussen het ondernemingshoofd-opleider en de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger. Voor alle akten en reglementen die wettelijk voorgeschreven zijn, gebruiken de ondernemingshoofden de taal van het gebied waar hun exploitatiezetel is gevestigd.

   Zowel de leersecretaris als de door het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) aangewezen personeelsleden oefenen toezicht uit op de leertijd. Hun bevoegdheid is georgrafisch beperkt tot de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer de opleiding en lesvolging in verschillende regio's plaatsvinden en wanneer de Vlaamse Gemeenschap in één van die regio's niet bevoegd is, wordt controle bijgevolg onmogelijk gemaakt.

   Pedagogische overwegingen

   De talenkennis blijft een structurele barrière. Verder zijn er ook nog zeer sterke verschillen qua niveau of cultuur bij de leerlingen.

   Een voorbeeld daarvan vinden we bij het Leonardo Da Vinci-programma – Nuari-placement (projectnummer B/96/1/24/PE/1.2.a/INI). In dit project dat plaatsvond in 1996, volgden leerlingen een praktijkstage in Schotland. Bij de cursisten en de leraars noteren we zowel positieve als negatieve opmerkingen. Er is de taalproblematiek bij het onthaal. Bepaalde beloften worden niet nagekomen. Het vakjargon in andere talen is niet steeds evident (yard, inches, feet). Er is niet altijd werk voorhanden (bezigheidstherapie). De consumenten hebben andere gewoonten. Het is een prettige leerervaring wanneer het lukt in de andere taal. De leerlingen voelen zich bevestigd in hun werk. Men leert bepaalde werktechnieken aan en brengt eigen werktechnieken aan bij anderen (transfer van sleutelvaardigheden). Sommige leerlingen bloeien open in hun sociale contacten. De leerlingen kunnen daadwerkelijk vaststellen dat elders ook niet alles vlot verloopt.

   Daarenboven zijn er nog tal van andere barrières. Voorbeelden daarvan zijn : de logistieke ondersteuning (gastgezinnen) ; het toezicht, de controle en de evaluatie van de stage (wat met tij-

delijke onderbrekingen, aansprakelijkheid,... ?) ; de wijze van financiering en de concrete betaling.

2. Zoals reeds vermeld, moet de leerovereenkomst worden gelokaliseerd in de onderneming. Kiest de leerling voor een praktijkopleiding in het buitenland, dan zal hij zich ook moeten wenden tot dit land om te voldoen aan de voorschriften inzake lesvolging en praktijkopleiding. Een vrije keuze blijft dus gewaarborgd.

   Maar aan de keuze zijn ook nadelen verbonden. Uit de praktijk blijkt dat niet alle ondernemingshoofden-opleiders zich houden aan de voorschriften. Een goed en gestructureerd toezicht is daartoe noodzakelijk. In Vlaanderen gebeurt dit specifiek door de leersecretarissen en de pedagogische adviseurs. Verder zijn er nog tal van inspectiediensten (sociale inspectie, economische inspectie, lokale politie, ...) Daarenboven blijkt uit de praktijk dat het voor een leerling niet gemakkelijk is op een passende manier op te komen voor zijn rechten. Het is een doener, veeleer dan een denker. Deze problematiek komt nog sterker tot uiting wanneer een leerling gaat werken in het buitenland. Zonder een goede en gestructureerde pedagogische begeleiding over de grenzen heen, blijft dit voor elke leerling een avontuur.

3. Neen, maar op dit ogenblik heeft het VIZO niet het passend instrumentarium om op deze problematiek accuraat in te spelen.

(Antwoord Marleen Vanderpoorten : blz. 655 – red.)